דרשוני כרך א — מדרשה

מדרשהיהודית שילת

באו נשות ישראל לפני ריבונו של עולם ואמרו לו: ייפתחו לפנינו שערי תורה. עמד רבי אליעזר ואמר: 'כל המלמד בתו תורה כאילו לומדה תפלות'.אמרו בנות ישראל: זכויות לנו, ואיך נדעון? יש זכות תולה לשנה אחת, יש זכות תולה שתי שנים...חֲייך בן עזאי ואמר: 'חייב אדם ללמד את בתו תורה, שאם תשתה – תדע שהזכות תולה לה'הסתפקו בנות ישראל בדברי בן עזאי. באו ליכנס בשערי תורה ועמדה עמן מטרוניתא.התייצב בדרכן רבי אליעזר ואמר: 'אין חכמת נשים אלא בפילכא'. ועוד נרעש ואמר: 'יישרפו דברי תורה ואל יינתנו לנשים, שנשים מוציאות דברי תורה לדברי הבאי'אמרה לו ברוריה: 'חטאים' ולא 'חוטאים' – דברי הבאי הם? הלוא דברי אהבה, אחווה, שלום ורעות הם. הנהנו בנות ישראל שהיו עמה ואמרו: אף אמרו חכמים 'יפה אמרה בתו מבנו'.נשתהו חכמים.נמנו וגמרו: שלנו היא. מצווים אנו בה יומם וליל.תש כוחן של בנות ישראל.חזרו לעבודות ביתן: כיבסו, אפו, בישלו, בנו את ביתן ועבדו את ה' בשלהן. ובכל דור ודור נמצאה חכמנית אחת, דעתנית אחת, אשה חשובה אחת, האוהבת את התורה, מחכימה בה, לומדת ומלמדת.

משנפתחו שערי בינה לפני כל העולם כולו, חזרו ובאו בנות ישראל לפני ריבונו של עולם. אמרו לו: פתח לנו שערי תורה! נצטרפו אליהן מחכמי ישראל ואמרו: הרי מאז ומעולם גילו גנוזה זו נשים חכמניות, גם הלכה נלמדה מהן. הוסיפו הצעירות ואמרו: והלוא גם אנו עמדנו בסיני וקיבלנו את התורה, ולא בכדי עמדנו שם, שהרי חיכו האנשים לנשים כמאמר הכתוב: 'היו נכנים לשלשת ימים' (שמות יט, טו).קמו מקצת חכמים ואמרו: ומה לכן כי באתן היום לבקש תורה? אלפי שנים מחזרת תורה על בתי ישראל ולא נתאמצתן בה.אמרו לו לריבונו של עולם: מקובלנו מאמא שלום, אשת ר' אליעזר אחות דרבן גמליאל: 'כל השערים ננעלים חוץ משערי אונאה'! והלוא גלוי וידוע לפניך כי דורות רבים נשאנו את משא בית יעקב באהבה וברצון: נשאנו, ילדנו, ואפילו בין השפתים עוררנו את האהבה. בישלנו, כיבסנו, עִניותנו לא פעם ניוולתנו, ובכל זאת, בנינו את בית ישראל. ועכשיו, שברוב טובך נפתחו שערי בינה לפני כל העולם כולו, וברחמיך הרבים נעשתה מלאכתנו קלה, רוצות אנו להשלים נפשותינו בלימוד תורתך.שמע הקדוש ברוך הוא, ונתרצה להן וחייך.יצתה בת קול ואמרה: ניצחוני בנותיי, ניצחוני בנותיי.

כל המלמד בתו – משנה, סוטה ג, ד. יש זכות תולה – שם. חייב אדם ללמד – שם. אין חכמת נשים – על פי ירושלמי, סוטה פרק ג, הלכה ד. יישרפו דברי תורה – שם. חטאים ולא חוטאים – בבלי, ברכות י, ע"א. יפה אמרה בתו – תוספתא, כלים ד, יז. כל השערים – בבלי, בבא מציעא נט, ע"ב.

בין השפתים – על פי שמות רבה א, יב. עניותנו – על פי בבלי, נדרים סו, ע"א. ניצחוני בנותיי – על פי בבלי, בבא מציעא נט, ע"ב.